

<https://www.nibulon.com/hotuiemos-do-posivnoi-novi-traktory-claas-uzhe-v-tekh-noparku-nibulonu/>

4. Гаркуша А. Агровиробництво в Україні: стан адаптації до цифрових технологій дуже позитивний. Головний висновок презентації дослідження «Цифрове Агро в Україні». Всеукраїнський аграрний журнал АгроЕліта, №8 (139), 2024. С. 12- 13. URL: <https://agroelita.info/ahroelita-2024-7-2/#fb0=1>.
5. Вертикальне фермерство в Україні: наскільки прибутковий цей бізнес. 2023. URL: <https://agroportal.ua/publishing/idei-dlya-biznesa/vertikalne-fermerstvo-v-ukrajini-naskilki-pributkoviy-cey-biznes>

Abstract: *The work examines the problems of the agrarian sector of Ukraine in the conditions of war. The need to introduce innovative technologies to increase production efficiency is substantiated. The strategic directions of agricultural development have been identified.*

Keywords: *innovation, food security, production, agriculture, investment.*

Науковий керівник: Біліченко О.С.,

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри економічної теорії і суспільних наук

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 368.5-043.86(477)

Перспективи агрострахування в Україні

Родіон Хамітов,

здобувач вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *в роботі досліджено сучасний стан та перспективи розвитку агрострахування в Україні. Проаналізовано основні проблеми функціонування ринку агрострахування та запропоновано шляхи їх вирішення. Обґрунтовано необхідність державної підтримки для стимулювання розвитку агрострахування як інструменту управління ризиками в аграрному секторі економіки України.*

Ключові слова: *агрострахування, сільськогосподарські ризики, страховий ринок, державна підтримка, агропромисловий комплекс.*

Сільське господарство є стратегічно важливою галуззю економіки України, що забезпечує продовольчу безпеку держави та формує значну частку експортного потенціалу країни. Водночас, аграрний сектор характеризується підвищеним рівнем ризиковості, оскільки залежить від кліматичних та погодних умов, які в останні роки стають все більш непередбачуваними через глобальні зміни клімату. Агрострахування є одним із найефективніших механізмів управління ризиками в сільському господарстві, що дозволяє

мінімізувати збитки аграріїв від несприятливих погодних умов та інших негативних факторів.

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю розвитку ефективної системи агрострахування в Україні як важливого інструменту забезпечення стабільності функціонування аграрного сектору економіки. В умовах кліматичних змін та економічної нестабільності особливого значення набуває пошук нових підходів до організації страхового захисту сільськогосподарських виробників.

Аналіз ринку агрострахування в Україні свідчить про його недостатній розвиток порівняно з іншими країнами. За даними Національного банку України, у 2023 році частка агрострахування в загальному обсязі страхових премій становила лише 1,2%, що є незначним показником з огляду на важливість аграрного сектору для економіки країни [1]. При цьому, за оцінками експертів, в Україні страхується менше 5% посівних площ, тоді як у розвинених країнах цей показник перевищує 60-80%.

Основними причинами низького рівня розвитку агрострахування в Україні є недостатня обізнаність сільськогосподарських виробників щодо переваг страхування, висока вартість страхових послуг, обмежений перелік страхових продуктів, що пропонуються на ринку, недосконалість законодавчої бази та недостатній рівень державної підтримки цього сегменту страхового ринку.

Важливим кроком у розвитку агрострахування стало прийняття Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України", який передбачає механізми державної підтримки агрострахування, зокрема компенсацію частини страхових платежів для сільськогосподарських виробників. Проте, за оцінками експертів, передбачений обсяг державної підтримки є недостатнім для стимулювання розвитку агрострахування в Україні [2].

Потенціал ринку агрострахування в Україні оцінюється у понад 3 млрд грн страхових премій на рік, однак фактичний обсяг ринку не перевищує 300 млн грн, що свідчить про суттєвий резерв для зростання [3]. Важливими факторами, що стримують розвиток агрострахування, є недостатня фінансова спроможність малих та середніх сільськогосподарських підприємств для сплати страхових премій та відсутність довіри до страхових компаній.

Аналіз досвіду розвинених країн свідчить про важливу роль держави у стимулюванні розвитку агрострахування. Так, у США діє федеральна програма страхування сільськогосподарських культур (Federal Crop Insurance Program), яка передбачає субсидування страхових премій аграріїв на рівні 60-65%. У Канаді розроблено комплексну систему управління ризиками в сільському господарстві, що включає програми страхування врожаю, стабілізації доходів та компенсації збитків від стихійних лих. В Іспанії функціонує державно-приватна система агрострахування, де уряд спільно зі страховими компаніями розробляє та впроваджує програми страхування сільськогосподарських ризиків [4].

З урахуванням світового досвіду та особливостей розвитку аграрного сектору України, перспективними напрямками розвитку агрострахування є:

По-перше, вдосконалення законодавчої бази щодо агрострахування, зокрема в частині визначення механізмів державної підтримки, стандартизації страхових продуктів та процедур оцінки збитків. Необхідно розробити та впровадити єдині методики оцінки страхових ризиків та розрахунку страхових тарифів, що дозволить підвищити прозорість ринку та знизити вартість страхових послуг.

По-друге, розширення програм державної підтримки агрострахування, зокрема збільшення обсягів субсидування страхових премій для сільськогосподарських виробників. За оцінками експертів, оптимальний рівень субсидування страхових премій становить 50-60%, що дозволить суттєво підвищити доступність страхових послуг для аграріїв [5].

По-третє, розвиток нових страхових продуктів, зокрема індексного страхування, яке базується на використанні об'єктивних показників (індексів погоди, врожайності, доходності) для визначення страхових виплат. Індексне страхування має ряд переваг порівняно з традиційним, зокрема спрощену процедуру оцінки збитків, нижчу вартість та вищу об'єктивність, що робить його привабливим для малих та середніх сільськогосподарських підприємств.

По-четверте, підвищення рівня обізнаності сільськогосподарських виробників щодо переваг агрострахування та доступних страхових продуктів. Необхідно проводити інформаційно-консультаційну роботу серед аграріїв, організовувати семінари, тренінги та інші освітні заходи за участю представників страхових компаній, державних органів та експертів у сфері агрострахування.

По-п'яте, розвиток державно-приватного партнерства у сфері агрострахування, зокрема створення спеціалізованого страхового пулу за участю держави та страхових компаній для розподілу ризиків та забезпечення фінансової стійкості системи агрострахування. Такий підхід успішно застосовується в багатьох розвинених країнах і дозволяє ефективно поєднувати державну підтримку з ринковими механізмами.

Вивчення зарубіжного досвіду свідчить про ефективність комплексного підходу до розвитку агрострахування, що передбачає поєднання державної підтримки, інноваційних страхових продуктів та активної участі всіх зацікавлених сторін – держави, страхових компаній та сільськогосподарських виробників. Вартим уваги є досвід Іспанії, де державно-приватна система агрострахування забезпечує страховим захистом понад 70% сільськогосподарських виробників [4].

Для України особливо актуальним є розвиток індексного страхування, яке дозволяє спростити процедуру оцінки збитків та знизити вартість страхових послуг. Зокрема, перспективним є впровадження індексів погоди, що базуються на даних метеорологічних станцій, та індексів врожайності, що розраховуються на основі статистичних даних про середню врожайність у регіоні.

Розвитку ринку агрострахування сприятиме також впровадження сучасних цифрових технологій, зокрема використання супутникових знімків та дронів для моніторингу стану посівів, впровадження мобільних додатків для

оформлення страхових полісів та оцінки збитків, застосування технологій блокчейн для забезпечення прозорості страхових операцій.

Важливим аспектом розвитку агрострахування є також підвищення кваліфікації спеціалістів страхових компаній, які працюють у сфері аграрного страхування. Необхідно розробити та впровадити спеціалізовані навчальні програми для андерайтерів, аджастерів та інших фахівців страхового ринку, що дозволить підвищити якість страхових послуг та рівень довіри до страхових компаній з боку сільськогосподарських виробників.

Важливим аспектом розвитку агрострахування в Україні є також адаптація системи до умов воєнного стану та післявоєнного відновлення аграрного сектору. В цьому контексті актуальним є запровадження спеціальних страхових продуктів, що покривають ризики, пов'язані з військовими діями, зокрема пошкодження сільськогосподарської техніки та інфраструктури, неможливість проведення сільськогосподарських робіт через замінування територій, втрати врожаю внаслідок бойових дій. Такі страхові продукти мають розроблятися за активної участі держави та міжнародних організацій, які можуть виступати перестраховиками та забезпечувати фінансову підтримку в разі настання страхових випадків.

Отже, розвиток агрострахування в Україні має значний потенціал для забезпечення стабільності функціонування аграрного сектору економіки. Реалізація запропонованих заходів дозволить створити ефективну систему управління ризиками в сільському господарстві, що сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості галузі, зростанню обсягів виробництва та експорту сільськогосподарської продукції, а також забезпеченню продовольчої безпеки держави.

Список використаних джерел:

1. Національний банк України. Огляд ринку небанківських фінансових установ. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/publications?page=1&perPage=5&search=&document=&nbPublications=on&pubCategory=37>
2. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24.06.2004 № 1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>
3. Герасименко Н.А. Сучасний стан та перспективи розвитку аграрного страхування в Україні. Економіка та держава. 2023. № 3. С. 42-47.
4. Шолойко А.С. Світовий досвід державної підтримки сільськогосподарського страхування. Агросвіт. 2022. № 18. С. 55-60.
5. Віленчук О.М. Концептуальні засади розвитку аграрного страхування в Україні. Економіка АПК. 2022. № 5. С. 58-65. URL: <http://eapk.org.ua/contents/2022/05/58>

Abstract: The article examines the current state and prospects of agricultural insurance development in Ukraine. The main problems of the agricultural insurance market functioning are analyzed and ways to solve them are proposed. The necessity of state support to stimulate the development of agricultural insurance as a risk management tool in the agricultural sector of Ukraine's economy is substantiated.

Keywords: agricultural insurance, agricultural risks, insurance market, state support, agro-industrial complex.

Науковий керівник:
БІЛІЧЕНКО Олександр Степанович,
канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

УДК 631:330.341-021.387(477)

Сільське господарство як чинник соціально-економічної стабільності в Україні

Олена Кожокарь,

здобувачка вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *сільське господарство є важливим чинником соціально-економічної стабільності України. Воно забезпечує зайнятість, продовольчу безпеку та експортний потенціал. Визначено основні виклики галузі: земельна реформа, війна, необхідність модернізації. Сталий розвиток агросектору можливий через державну підтримку, інновації та євроінтеграцію.*

Ключові слова: *сільське господарство, соціально-економічна стабільність, аграрний сектор, продовольча безпека, інфраструктура, екологічне землеробство.*

Сільське господарство є одним із ключових секторів економіки України, що забезпечує продовольчу безпеку, зайнятість населення та суттєвий внесок у валовий внутрішній продукт країни. Агропромисловий комплекс традиційно відіграє важливу роль у формуванні експортного потенціалу держави, оскільки частка аграрної продукції у структурі національного експорту перевищує 40%. Крім того, аграрний сектор створює робочі місця для значної частини населення, особливо у сільській місцевості, що сприяє зменшенню рівня безробіття та підтриманню добробуту громад.

Окрім економічного значення, сільське господарство є важливим соціальним чинником. Розвиток аграрного сектору безпосередньо впливає на якість життя в сільській місцевості, рівень доходів населення та стан інфраструктури. Згідно з дослідженнями, аграрна галузь формує близько 60% фонду споживання населення, що свідчить про її ключову роль у стабільності продовольчого ринку та рівні життя громадян [1].

Попри значний потенціал, аграрний сектор України стикається з низкою викликів. Зміни у світовій економіці, наслідки військових дій, екологічні загрози, земельна реформа та необхідність модернізації технологій створюють нові умови для розвитку сільського господарства. Важливим аспектом залишається формування державної політики, спрямованої на підтримку аграрного сектору, розвиток сільських територій та підвищення конкурентоспроможності української продукції на міжнародних ринках.